

SPECJALISTA DS. PRZYGOTOWANIA *STUDIUM WYKONALNOŚCI*

Kto to jest specjalista ds. przygotowania Studium Wykonalności (SW)?

Studium wykonalności, to dokładna analiza prawna, techniczna, instytucjonalna, finansowa i ekonomiczna - celowości i możliwości realizacji (wykonalności) zaplanowanego projektu. Wykonanie jej jest obowiązkowe przy ubieganiu się o środki z Unii Europejskiej (z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności) na współ-finansowanie projektów inwestycyjnych. SW jest obowiązkowym załącznikiem do wniosku ośrodki UE.

Zadaniem specjalisty ds. przygotowania SW (konsultanta, firmy doradczej, urzędu gminy, powiatu) będzie przygotowanie analizy, zgodnie z przepisami polskimi i dyrektywami UE (w szczególności zgodnie z wytycznymi zawartymi w podręcznikach wdrażania np. ZPORR, Interreg) i wykazanie, że realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia standardów np. w zakresie ochrony środowiska zawartych w polskim prawie i dyrektywach UE.

Analiza techniczna ma na celu wykazać wykonalność techniczną projektu i wyższość zaproponowanego rozwiązania technicznego nad wariantami alternatywnymi.

Analiza finansowa i ekonomiczna wskazuje na zasadność realizacji inwestycji – analizuje przepływy pieniężne w czasie realizacji i eksploatacji inwestycji (bez środków z UE oraz łącznie ze środkami UE - finansowe wskaźniki NPV, IRR, politykę cenową) oraz obejmuje szeroko rozumianą ekonomiczno-społeczną analizę kosztów i korzyści społecznych (akk).

Przedmiotem warsztatów i przykładowych analiz, prowadzonych wspólnie a uczestnikami szkolenia, będą inwestycyjne projekty infrastrukturalne np. budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej, wodociągów, dróg i obiektów kubaturowych w obszarze edukacji (sal gimnastycznych), kultury, sportu i zdrowia.

Specjalista przygotowuje Studium Wykonalności, pomaga przy jego opracowaniu lub ocenie.

Na czym polega praca specjalisty ds. przygotowania Studium Wykonalności?

Praca ta polega na:

1. Dokonaniu analizy zgodności przedmiotowego projektu z prawem europejskim i polskim oraz wytycznymi sektorowymi Ministerstwa Gospodarki (np. ZPORR - z działań obejmujących przykładowo: oczyszczanie ścieków, kanalizację, spalarnie odpadów, systemy wodociągowe – stacje uzdatniania wody, drogi, układ transportowy)
2. Przeanalizowaniu kontekstu społeczno-gospodarczego inwestora, lokalizacji inwestycji, zapotrzebowania i popytu na daną usługę, rozważeniu opcji technologicznych i ew. planu produkcji, metodę wdrożenia oraz potrzeby w zakresie zasobów ludzkich.
3. Dokonaniu analizy technicznej projektu – na podstawie projektu technicznego. Sporządzenie harmonogramu rzeczowego i rzeczowo-finansowego projektu.
4. Dokonaniu analizy finansowej (nakłady, koszty operacyjne, przychody, przepływy pieniężne, bilans, rachunek zysków i strat, ustalenie salda przepływów, kapitał obrotowy, zaktualizowana wartość netto projektu i wewnętrzna stopa zwrotu). Prognoza finansowa oparta na koncepcji różnicowego *cash flow* (porównanie przepływów pieniężnych wariantu

bez inwestycji oraz wariantu z inwestycją) obejmie, zgodnie z wytycznymi ZPORR, okres technicznego życia projektu, np. w obszarze ochrony środowiska - 30 lat. Analiza aktualnej sytuacji finansowej inwestora, np. gminy - okres 10 lat. Wyliczenie wskaźników efektywności kosztowej, średniorocznego kosztu i średniorocznej miary rezultatu osiągniętego poprzez realizację projektu.

5. Dokonaniu analiza kosztów i korzyści społecznych (AKK). AKK obejmuje aspekty oddziaływania przedsięwzięcia, które nie są przedmiotem transakcji rynkowych (nie są bezpośrednio mierzalne) i ma na celu wykazanie, że dane przedsięwzięcie doprowadzi do wzrostu dobrobytu społeczności objętej jego skutkami. (zgodnie z podręcznikiem UE nt AKK). Wyznaczony zostanie maksymalny akceptowalny poziom cen usługi oraz tzw. rozporządzalne dochody gospodarstwa domowego oraz wskaźniki ekonomiczne - produktu, rezultatu i ich efektywności a także oddziaływania zrealizowanej inwestycji.

6. Dokonaniu analizy ryzyka (scenariusze najlepszego i najgorszego przypadku) i wrażliwości projektu na parametry takie jak poziom środków z UE, koszty budowy i eksploatacji.

Zawartość szkolenia w skrócie: Wykład i ćwiczenia (metodą warsztatową) na temat studium wykonalności dla konkretnych projektów dotyczących infrastruktury lokalnej (technicznej i społecznej) oraz ochrony środowiska. Analiza celów projektu, jego otoczenia społeczno-gospodarczego, oddziaływania, powiązania z innymi projektami i analiza wariantów alternatywnych. Badanie realizowalności technicznej i finansowej projektu. Analiza ekonomiczna, uwzględniająca koszty i korzyści społeczne.

dla szkoleń stacjonarnych „45+w”

Wykłady: 10 godzin; **ćwiczenia / warsztaty:** 30 godzin; **Sprawdziany :** 6 godzin

dla szkoleń mieszanych „45+w”

Wykłady: 8 godzin; **ćwiczenia / warsztaty:** 22 godziny; **Sprawdziany :** 6 godzin

Rozpoczęcie zajęć: połowa marca 2006.

Wymagane umiejętności: podstawy pracy z komputerem i pakietem MS Excel, postulowana: analiza danych; matematyka na poziomie szkoły średniej, podstawy analizy finansowej.

Dla kogo przeznaczone jest szkolenie: Szkolenie przeznaczone jest dla osób, które chcą zapoznać się z metodologią i praktyką przygotowania projektów do finansowania, w tym ze środków z UE. Projekty będą dotyczyły zadań inwestycyjnych oraz projektów wspierających przedsiębiorczość, podnoszenie kwalifikacji i aktywność społeczną. Kandydatami mogą być osoby planujące przygotowanie studiów wykonalności oraz wniosków o środki z funduszy strukturalnych UE – obecni i przyszli pracownicy urzędów miejskich, gminnych i powiatowych, a także obecni i przyszli konsultanci. Szkolenie ma charakter praktyczny, a podstawową metodą szkolenia jest wykorzystywanie konkretnych przykładów wziętych z praktyki samorządów, rozwoju infrastruktury lokalnej i życia gospodarczego. Szkolenie będzie także pożyteczne dla osób sprawdzające wnioski o środki z funduszy strukturalnych UE i studia wykonalności, np. pracowników urzędów marszałkowskich.

Po skończeniu kursu, jego uczestnik będzie przygotowany do samodzielnego opracowania studium wykonalności.

Certyfikacja: zaliczenie szkolenia i wykonanie projektu.

Prowadzący zajęcia: dr Krzysztof S. Cichoński

oraz dr Michał Bitner, Urszula Kalinowska i Benedykt Opałka

Harmonogram szkoleń stacjonarnych

Lp.	Temat zajęć	Liczba godzin	
		wykład	ćwiczenia
1	Co to jest studium wykonalności (SW)? Funkcje SW. Zakres analizy kosztów i korzyści. Wytyczne Unii Europejskiej (UE) i wytyczne sektorowe Ministerstwa Gospodarki.	2	
2	Zakres i struktura SW. Wybór obszarów przedsięwzięć warsztatowych dla poszczególnych 3-5 osobowych grup uczestników. Obszary zgodne z priorytetami programów operacyjnych i Funduszu Spójności.		2
3	Otoczenie społeczno-gospodarcze projektu. Sektor, lokalizacja, przedmiot analizy, strony zaangażowane w przedsięwzięcie, ich cele i role. Obszar oddziaływania projektu, komplementarność z innymi projektami. Główne rezultaty i produkty.	2	
4	Analiza zapotrzebowania i popytu na produkty i usługi związane z realizacją projektu. Strategia realizacji, plan projektu, zasoby ludzkie, opcje technologiczne.		4
5	Analiza techniczna projektu: ocena techniczna, analiza wariantów alternatywnych, harmonogram rzeczowy (określenie relacji czasowych i technicznych podzadań projektu).		4
6	Sporządzanie harmonogramów rzeczowych dla projektów w grupach dla poszczególnych obszarów (ochrona środowiska, drogi, obiekty kubaturowe, kultura, oświata,..). Tworzenie struktury zadań, określanie relacji czasowych i rozwiązań technicznych (z wykorzystaniem pakietu Excel).		4
7	Analiza finansowa projektu - kosztów i przepływów finansowych. Nakłady inwestycyjne, koszty eksploatacyjne (materiały i energia, usługi obce, podatki, koszty osobowe, amortyzacja), kapitał obrotowy. Przychody ze sprzedaży. Źródła finansowania projektu. Przepływy pieniężne, wartość pieniądza w czasie. Rentowność finansowa.	2	5
8	Rachunek zysków i strat. Saldo przepływów pieniężnych. Zaktualizowana wartość netto, wewnętrzna stopa zwrotu. Dynamiczny wskaźnik kosztu jednostkowego (z wykorzystaniem pakietu Excel).		3
9	Montaż finansowy projektu. Harmonogram finansowo-rzeczowy (Excel).		2
10	Analiza ekonomiczna projektu. Analiza kosztów i korzyści społecznych. Ekonomiczna stopa zwrotu i inne kryteria oceny projektu, np. oddziaływanie na środowisko, na poziom zatrudnienia.	2	4

11	Analiza i metody szacowania ryzyka w projektach: określenie zmiennych o decydującym znaczeniu z pomocą analizy wrażliwości. Szacowanie możliwych strat, opracowywanie strategii zmniejszających ryzyko.		2	2
12	Sprawdzian	6 godz.		
Razem godzin: 46		6	10	30

Literatura:

1. Wytyczne dotyczące przygotowania Studiów Wykonalności:

- A. obiektów kubaturowych
- B. sieci kanalizacyjnych
- C. sieci wodociągowych
- D. budowy dróg

w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa, 2004

2. Podręcznik wdrażania projektów finansowanych z Funduszy strukturalnych U.E., MG, Warszawa, 2005
3. Podręcznik wdrażania projektów finansowanych z Funduszu Spójności
4. Guidelines for the development of the EURO-ISDN (Integrated Services Digital Network) as a trans-European network (1995); oraz Guidance for the implementation of Regulation (EC) No 761/2001 of the European Parliament and of the Council allowing voluntary participation by organizations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS) – 2001Guide to cost–benefit analysis of investment projects – Structural Fun –ERDF, Cohesion Fund and ISPA (2001)Kawala J. (Red), Planowanie i realizacja inwestycji na obszarach wiejskich, Fundusz Know-How, Warszawa, 2000
7. Cichocki K. S., Studium Wykonalności: Przebudowa obiektu szkolnego i zagospodarowanie terenu szkolnego Publicznej Szkoły Podstawowej w Urlach, gmina Jadów, Jadów, 08 2003; No RB/13/2004, IBS PAN
8. Cichocki K. S., Studium Wykonalności: Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Zamość –Zawodzie, w gminie Czarnocin, wspólnie z M. Bitnerem; No RB/14/2004, Czarnocin, 11. 2004, IBS PAN..